

KOMISJONI OTSUS,

28. november 2005,

EÜ asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes

(teatavaks tehtud numbri K(2005) 2673 all)

(2005/842/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 86 lõiget 3,

kes on fiskaalmonopolid, alluvad asutamislepingu eeskirjadele, eriti konkurentsieeskirjadele. Siiski, kui on täidetud rida tingimusi, lubab asutamislepingu artikli 86 lõige 2 erandit. Esiteks ülesande andmise akt, millega riik annab vastutuse teatava ülesande täitmise eest ettevõtjale. Teiseks peab ülesande andmine olema seotud üldist majandushuvi pakkuva teenusega. Kolmandaks peab erand olema määratud ülesande täitmiseks vajalik ning selle eesmärgiga proportsionaalne (edaspidi "hädavajalikkuse nõue"). Ja lõpuks, kaubanduse arengut ei tohi mõjutada määr, mis oleks vastuolus ühenduse huvidega.

ning arvestades järgmist:

- (1) Asutamislepingu artiklis 16 sätestatakse, et ühendus, ilma et see piiraks artiklite 73, 86 ja 87 kohaldamist, peab kasutama oma võimu hoolitsemaks selle eest, et üldist majandushuvi pakkuvad teenused toimiksid selliste põhimõtete ja tingimuste alusel, mis võimaldavad neil täita oma eesmärki.
- (2) Et teatavaid üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid saaks osutada tingimustes, mis võimaldaksid neil täita oma eesmärki, võib olla vajalik riigi rahaline toetus mõningate või kõigi avaliku teenindamise kohustustest tulenevate spetsiifiliste kulude katmiseks. Asutamislepingu artikli 295 kohaselt, vastavalt Euroopa Ühenduste Kohtu ja Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu kohtupraktikale, ei ole ühenduse õigusnormide seisukohalt tähtis, kas selliseid üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavad riigiettevõtted või eraettevõtjad.
- (3) Sellega seoses on asutamislepingu artikli 86 lõikes 2 sätestatud, et ettevõtjad, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine või

- (4) Oma otsuses *Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* ⁽¹⁾ ("Altmark") kohtuasjas leidis Euroopa Ühenduste Kohus, et avalike teenuste osutamiseks antavat hüvitist ei loeta riigiabiks asutamislepingu artikli 87 mõistes, kui on täidetud neli tingimust. Esiteks peab abisaaja ettevõtja tegelikult osutama avalikku teenust ja vastavad kohustused peavad olema selgelt määratletud. Teiseks peavad hüvitise suuruse arvutamise parameetrid olema eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kehtestatud. Kolmandaks ei või hüvitise suurus ületada summat, mis katab täielikult või osaliselt avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmise seotud kulud, arvestades seejuures asjakohaseid tulusid ja mõistliku suurusega kasumit. Ja lõpuks – kui avaliku teenuse osutamise kohustust täitvat ettevõtjat ei ole valitud riigihankemenetluse raames, mis võimaldaks valida välja pakkuja, kes suudab nimetatud teenuseid osutada ühiskonnale madalaimate kuludega, tuleb vajaliku hüvitise suuruse määramiseks analüüsida kulusid, mida kannaks nimetatud kohustuste täitmisel ettevõtja, mida juhitakse nõuetekohaselt ja millel on vajalikud transpordivahendid.
- (5) Kui need neli tingimust on täidetud, ei ole avaliku teenuse osutamise hüvitis riigiabi, ning asutamislepingu artikleid 87 ja 88 ei kohaldata. Kui liikmesriigid nimetatud tingimusi ei täida ja kui on täidetud asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaldamise üldtingimused, on avaliku teenuse osutamise hüvitis riigiabi, mille suhtes kohaldatakse asutamislepingu artikleid 73, 86, 87 ja 88. Käesolevat otsust tuleb seetõttu kohaldada avaliku teenuse osutamise hüvitise suhtes vaid juhul, kui see kujutab endast riigiabi.

⁽¹⁾ EKL 2003, lk I-7747.

- (6) Asutamislepingu artikli 86 lõikega 3 võimaldatakse komisjonil täpsustada artikli 86 lõike 2 kohase erandi tähendust ja ulatust ning kehtestada reeglid, mis peavad võimaldama vajaduse korral artikli 86 lõikes 2 sätestatud kriteeriumite täitmist efektiivselt jälgida. Seepärast tuleb täpsustada tingimused, mille alusel teatavad hüvitussüsteemid on vastavuses asutamislepingu artikli 86 lõikega 2, ning nende suhtes ei kohaldata artikli 88 lõikes 3 sätestatud eelneva teatamise nõuet.
- (7) Sellise abi võib kuulutada asutamislepinguga vastavuses olevaks ainult juhul, kui seda antakse asutamislepingu artikli 86 lõike 2 mõistes üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks. Pretsedendiõiguse põhjal on selge, et kui välja arvata valdkonnad, mida reguleerivad ühenduse asjaomased eeskirjad, on liikmesriikidel laialdased volitused otsustada, millised teenused võiks lugeda üldist majandushuvi pakkuvate teenuste hulka. Seega on komisjoni ülesanne tagada, et üldist majandushuvi pakkuvate teenuste määramisel ei tehtaks ilmseid vigu, välja arvatud valdkonnad, mida reguleerivad ühenduse asjaomased eeskirjad.
- (8) Asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamiseks on vaja, et liikmesriik oleks teinud abisaavale ettevõtjale ülesandeks konkreetse üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise. Vastavalt asutamislepingu artikli 86 lõike 2 tõlgendamise kohtupraktikale peavad sellised ülesande andmise aktid täpsustama vähemalt ülesandeks tehtud avalike teenuste osutamise kohustuse olemuse, ulatuse ja kestuse ning asjaomase ettevõtja identiteedi.
- (9) Et tagada asutamislepingu artikli 86 lõikes 2 sätestatud kriteeriumite täitmine, tuleb sätestada täpsemad tingimused, mida tuleb üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesande andmisega seoses täita. Hüvitise summat saab õigesti arvutada ja kontrollida vaid siis, kui ettevõtjal lasuv avaliku teenuse osutamise kohustus ning riigil lasuvad üksikõik millised kohustused on vastava liikmesriigi ametivõimude väljastatud ametlikus dokumendis selgesti sätestatud. Nimetatud dokumendi vorm võib liikmesriigiti erineda, kuid see peab sisaldama vähemalt ülesandeks tehtud avalike teenuste osutamise kohustuse olemust, ulatust ja kestust ning asjaomase ettevõtja identiteeti ja ettevõtja poolt kantavaid kulusid.
- (10) Määratledes avalike teenuste osutamise kohustusi ja hinnates, kas asjaomased ettevõtjad neid täidavad, kutsutakse liikmesriike üles pidama selles küsimuses laialdasi arutelusid, eelkõige tarbijatega.
- (11) Põhjendamatute konkurentsimoonutuste vältimiseks nõuab asutamislepingu artikli 86 lõige 2, et hüvitis ei ületaks avalike teenuste osutamise kohustuste täitmisel ettevõtja poolt kantavaid kulusid, arvestades asjakohaseid tulusid ja mõistliku suurusega kasumit. Seda tuleb mõista viitena kõnealuse ettevõtja tegelikele kuludele.
- (12) Suurem hüvitis, kui on tarvilik asjaomase ettevõtja kulude katmiseks, ei ole üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks vajalik ja on järelikult ühisturuga kokkusobimatu riigiabi, mis tuleb riigile tagasi maksta. Üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks antud hüvitis, mida kõnealune ettevõtja kasutab tegelikult muul turul tegutsemiseks, ei ole samuti üldist majandushuvi pakkuva teenuse pakkumiseks vajalik ja on järelikult ühisturuga kokkusobimatu riigiabi, mis tuleb riigile tagasi maksta.
- (13) Et tagada kokkusobivus asutamislepingu artikli 86 lõikes 2 sätestatud hädavajalikkuse nõudega, on vaja kehtestada antava hüvitise summa arvutamise ja jälgimise tingimused. Liikmesriigid peavad regulaarselt kontrollima, et antavad hüvitised ei viiks liighüvitamisele. Et võimaldada ettevõtjatele ja liikmesriikidele minimaalselt vajalikku paindlikkust, peaks olema võimalik juhtudel, kus liigse hüvitise summa ei ületa 10 % iga-aastasest hüvitisest, kanda see üle järgmisesse perioodi ning lahutada järgmisel perioodil väljamaksmisele kuuluvast hüvitisesummast. Sotsiaalkorterite valdkonnas üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavate ettevõtjate laekumised võivad oluliselt kõikuda peamiselt üürnike võimaliku maksejõuetuse tõttu. Seetõttu on ettevõtjatel, kes osutavad ainult üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, lubatud kanda teataval perioodil saadud liigne hüvitis üle järgmisel perioodil kuni 20 % ulatuses aastase hüvitise mahust.

- (14) Kui selline hüvitis määratakse ettevõtjatele, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, ning hüvitise summa ei ületa teenuste maksumust ja peetakse kinni käesolevas otsuses kehtestatud künnistest, loeb komisjon, et kaubanduse areng ei ole sel määral mõjutatud, et see oleks vastuolus ühenduse huvidega. Sellistel juhtudel arvab komisjon, et hüvitist tuleb lugeda asutamislepingu artikli 86 lõikega 2 kokkusobivaks riigiabiks.
- (15) Üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele piiratud käibega ettevõtjatele antavad väikesed toetussummad ei mõjuta kaubanduse ja konkurentsi arengut sellisel määral, mis oleks vastuolus ühenduse huvidega. Seetõttu ei ole käesolevas otsuses loetletud tingimuste täitmise korral eelnev teavitamine nõutav. Et määratleda eelneva teavitamise kohustusest vabastamise kohaldamisala, tuleb arvesse võtta avaliku teenuse osutamise eest makstavat hüvitist saavate ettevõtjate käivet ja vastava hüvitise suurust.
- (16) Haiglaid ja sotsiaalkortereid haldavaid ettevõtjaid, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, iseloomustavad eriomadused, millega tuleb arvestada. Eelkõige tuleb silmas pidada asjaolu, et siseturu praegusel arengutasemel ei pruugi konkurentsi-moonutuste ulatus vastavates valdkondades olla proportsionaalne käibe ja hüvitise suurusega. Seetõttu peaksid arstiabi ning, kus kohaldatav, põhitegevusega otseselt seotud hädaabi- ja abiteenuseid pakkuvad haiglaid, eriti teadusuuringute valdkonnas, ja sotsiaalkortereid haldavad ettevõtjad, kes pakuvad teenuseid ebasoodsas olukorras olevatele kodanikele ja sotsiaalselt vähemsoodsas olukorras rühmadele, kes piiratud maksevõime tõttu ei suuda hankida elupaika turutingimustel, saama kasutada käesoleva otsusega ettenähtud teavitamiskohustusest vabastamise võimalust, isegi kui nende saadav hüvitis ületab käesoleva otsusega sätestatud künniseid, kui liikmesriigid loevad osutatavad teenused üldist majandushuvi pakkuvateks teenusteks.
- (17) Asutamislepingu artikkel 73 on *lex specialis* selle artikli 86 lõike 2 suhtes. Sellega sätestatakse avaliku teenuse hüvitise suhtes kohaldatavad reeglid maismaatranspordi valdkonnas. See artikkel on välja töötatud vastavalt nõukogu 26. juuni 1969. aasta määrusele (EMÜ) nr 1191/69 raudtee-, maantee- ja siseveetranspordis osutatavate avalike teenuste kontseptsioonist tulenevaid kohustusi puudutavate liikmesriikidepoolsete meetmete kohta, ⁽¹⁾ millega kehtestatakse üldtingimused avaliku teenuse osutamise kohustustele maismaatranspordi valdkonnas ning määratakse kindlaks meetodid hüvitise arvutamiseks. Määrusega (EMÜ) nr 1191/69 vabastatakse teatamiskohustusest kõik maismaatranspordi valdkonna hüvitised, mis vastavad asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohastele teatamistingimustele. Sellega lubatakse ka liikmesriikidel ainult linna-, eeslinna- ja piirkondlikku transporti pakkuvate ettevõtjate puhul selle tingimustest lahku lüüa. Kui seda lahkulöömist kohaldatakse, reguleeritakse kõiki avaliku teenuse osutamise hüvitisi, juhul kui need kujutavad endast riigiabi, nõukogu 4. juuni 1970 määrusega (EMÜ) nr 1107/70, mis käsitleb toetuste andmist raudtee-, maantee- ja siseveetranspordile. ⁽²⁾ Vastavalt otsusele "Altmarki" juhtumi kohta ei saa hüvitist, mis ei järgi asutamislepingu artikli 73 sätteid, kuulutada asutamislepinguga kooskõlas olevaks ei artikli 86 lõike 2 ega ühegi muu asutamislepingu sätete alusel. Sellest tulenevalt ei käsitleta käesolevas otsuses selliseid hüvitisi.
- (18) Erinevalt maismaatranspordist kohaldatakse mere- ja õhutranspordi valdkonnas asutamislepingu artikli 86 lõiget 2. Mõningaid õhu- ja meretranspordi valdkonnas avaliku teenuse eest makstavatele hüvitistele kohaldatavaid reegleid võib leida nõukogu 23. juuli 1992. aasta määrusest (EMÜ) nr 2408/92 ühenduse lennuettevõtjate juurdepääsu kohta ühendusesiseste lennuliinidele ⁽³⁾ ja nõukogu 7. detsembri 1992. aasta määrusest (EMÜ) nr 3577/92 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta merevedudel liikmesriikides (merekabotaaž). ⁽⁴⁾ Kuid vastupidi määrusele (EMÜ) nr 1191/69 ei viita nimetatud määrused võimalike riigiabielementide kokkusobivusele ega sisalda vabastust asutamislepingu artikli 88 lõike 2 järgsest teavitamiskohustusest. Seepärast tundub sobiv kohaldada käesolevat otsust avaliku teenuse eest makstavate hüvitiste suhtes õhu- ja meretranspordi valdkonnas tingimusel, et lisaks käesoleva otsuse tingimuste täitmisele on sellised hüvitised kooskõlas ka reeglitega, mis sisalduvad määruses (EMÜ) nr 2408/92 ja määruses (EMÜ) nr 3577/92, kui need on kohaldatavad.
- (19) Õhu- ja meretranspordi valdkonnas avaliku teenuse eest makstavate hüvitiste suhtes kohaldatavad künnised peaksid tavaliselt olema samad, mida rakendatakse üldiselt. Siiski tundub teatavatel selliste avalike teenuste eest hüvitise maksmise juhtudel saartega peetava õhu- või mereühenduse eest ning lennuväljadele ja sadamatele, mis

⁽¹⁾ EÜT L 156, 28.6.1969, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EMÜ) nr 1893/91 (EÜT L 169, 29.6.1991, lk 1).

⁽²⁾ EÜT L 130, 15.6.1970, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 543/97 (EÜT L 84, 26.3.1997, lk 6).

⁽³⁾ EÜT L 240, 24.8.1992, lk 8. Määrust on viimati muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga.

⁽⁴⁾ ELT L 364, 12.12.1992, lk 7.

on üldist majandushuvi pakkuvad teenused ning millele on viidatud asutamislepingu artikli 86 lõikes 2, olevat kohane võimaldada iga-aastasel keskmisel reisijate arvul põhinevaid künniseid, sest see on paremini kooskõlas nende tegevusalade majandusreaalsusega.

- (20) Käesolev otsus on suurel määral asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohase erandi tähenduse ja ulatuse täpsustus, nagu seda Euroopa Kohus, Esimese astme kohus ja komisjon on järjepidevalt kohaldanud. Määral, mil see ei muuda selles valdkonnas kohaldatavaid olulisi õigusakte, tuleks seda kohaldada vahetult. Ometi väljuvad teatavad käesoleva otsuse sätted *status quo* raamest, esitades lisanõudmisi, mille sihiks on artikli 86 lõikes 2 sätestatud kriteeriumite efektiivne jälgimine. Et liikmesriigid saaksid selles suhtes vajalikke meetmeid rakendada, on asjakohane näha ette aastane viivitsaeg enne nende konkreetsete tingimuste kohaldamist.
- (21) Eelneva teavitamise nõudest vabastamine teatavate üldist majandushuvi pakkuvate teenuste puhul ei võta liikmesriikidelt võimalust teavitada konkreetsest abiprojektist. Sellist teadet hinnatakse kooskõlas ühenduse avaliku.⁽¹⁾
- (22) Käesolevat otsust kohaldatakse, ilma et see piiraks komisjoni 25. juuni 1980. aasta direktiivi 80/723/EMÜ (liikmesriikide ja avalike ettevõtjate vaheliste finantsühete läbipaistvuse kohta)⁽²⁾ tingimuste kohaldamist.
- (23) Käesolev otsus ei piira riigihangete ja konkurentsi kohta kehtivate ühenduse sätete (eriti artiklite 81 ja 82) kohaldamist.
- (24) Käesoleva otsuse kohaldamine ei piira ühenduse valdkondlikes õigusaktides ja meetmetes sisalduvate, avalike teenuste osutamise kohustuse kohta kehtivate rangemate erisätete kohaldamist,

⁽¹⁾ ELT C 297, 29.11.2005.

⁽²⁾ EÜT L 195, 29.7.1980, lk 35. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2000/52/EÜ (EÜT L 193, 29.7.2000, lk 75).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva otsusega määratakse kindlaks tingimused, mille alusel loetakse riigiabi, mida antakse avaliku teenuse eest makstava hüvitisena teatavatele ettevõtjatele, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, ühisturuga kokkusobivaks ning vabastatakse asutamislepingu artikli 88 lõikes 3 sätestatud teatamisnõudest.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat otsust kohaldatakse järgmiste avalike teenuste eest makstavate hüvitistena antava riigiabi suhtes, mida antakse ettevõtjatele seoses üldist majandushuvi pakkuvate teenustega, millele on viidatud asutamislepingu artikli 86 lõikes 2:

- a) avalike teenuste eest makstavad hüvitised, mida makstakse ettevõtetele, kelle keskmine aastakäive enne maksustamist (kõigi tegevusalade kohta kokku) oli kahel üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisele eelnenud majandusaastal alla 100 miljoni euro ja kellele kõnealuse teenuse eest makstava hüvitise suurus jääb alla 30 miljoni euro aastas;
- b) avalike teenuste eest makstavad hüvitised haiglatele ja sotsiaalkortereid haldavatele ettevõtjatele, kes osutavad teenuseid, mida asjaomane liikmesriik loeb üldist majandushuvi pakkuvateks teenusteks;
- c) avalike teenuste osutamise eest makstav hüvitis saartega peetava õhu- või meretranspordiühenduse puhul, mille raames aasta keskmine reisijate arv ei ületanud kahe majandushuvi pakkuva teenuse osutamisele eelnenud aasta jooksul 300 000 inimest aastas;
- d) avalike teenuste osutamise eest makstav hüvitis lennujaamadele ja sadamatele, mille teenindatavate reisijate arv ei ületanud majandushuvi pakkuva teenuse osutamisele eelnenud kahe aasta jooksul lennujaamade puhul 1 000 000 ning sadamate puhul 300 000 inimest aastas.

Esimese lõigu punktis a nimetatud 30 miljoni euro suuruse künnise määramiseks võib kasutada aasta keskmist, mis kujutab endast lepinguperioodil või viie aasta jooksul antava hüvitise väärtust. Krediidiasutuste puhul tuleb 100 miljoni euro suuruse käibe künnis asendada 800 miljoni euro suuruse bilansimahu künnisega.

2. Õhu- ja meretranspordi valdkonnas kohaldatakse käesolevat otsust vaid sellise riigiabi puhul, mida antakse hüvitisena avalike teenuste osutamise eest ettevõtjatele seoses üldist majandushuvi pakkuvate teenustega, millele viidatakse asutamislepingu artikli 86 lõikes 2, järgides määruseid (EMÜ) nr 2408/92 ja nr 3577/92, kui see on kohaldatav.

Käesolevat otsust ei kohaldata sellise riigiabi puhul, mida antakse hüvitisena avalike teenuste osutamise eest ettevõtjatele maismaatranspordi valdkonnas.

Artikkel 3

Kokkusobivus ja teavitamisest vabastamine

Avaliku teenuse eest makstava hüvitisena antav riigiabi, mis vastab käesolevas otsuses kehtestatud tingimustele, peab olema kokkusobiv ühisturuga ning vabastatakse asutamislepingu artikli 88 lõikes 3 sätestatud eelneva teavitamise kohustusest, ilma et see piiraks ühenduse rangemate valdkondlike õigusaktide kohaldamist seoses avaliku teenuste osutamise kohustustega.

Artikkel 4

Ülesande andmine

Käesoleva otsuse kohaldamiseks tuleb üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine teha ettevõtjale ülesandeks ühe või mitme ametliku dokumendiga, mille vormi võib määrata iga liikmesriik ise. Kõnealuses dokumendis või dokumentides täpsustatakse eelkõige:

- a) avalike teenuste osutamise kohustuse täpne sisu ja kestus;
- b) asjaomased ettevõtjad ja piirkonnad;
- c) ettevõtjatele antavad ainu- või erioigused;
- d) hüvitise arvutamise, kontrollimise ja läbivaatamise parameetrid;

- e) ülemääraste hüvitiste maksmise vältimise ja tagasimaksmise kord.

Artikkel 5

Hüvitis

1. Hüvitise suurus ei tohi ületada avalike teenuste osutamise kohustuste täitmisel tekkivaid kulusid, kui võetakse arvesse saadud tulu ja kõnealuste kohustuste täitmiseks vajalikule omakapitalile teenitud mõistlikku kasumit. Hüvitist tuleb kasutada asjaomase üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks, piiramata ettevõtja võimalusi saada mõistliku suurusega kasumit.

Hüvitis peab hõlmama kõiki riigi antud soodustusi või riiklikest vahenditest ükskõik millisel kujul antud soodustusi. Mõistliku suurusega kasumi osas peab kas täiel määral või osaliselt arvesse võtma asjaomaste ettevõtjate kokkulepitud, piiratud ajavahemikul tootlikkuse suurenemisest saadud kasumit, ilma et see mõjutaks nende teenuste kvaliteeti, mille riik on kehtestanud.

2. Arvessevõetavad kulud koosnevad üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisest tekkivatest kuludest. Need arvu- tatakse üldtunnustatud kuluarvestuspõhimõtete kohaselt järgmiselt:

- a) kui kõnealuse ettevõtja tegevus piirdub üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega, võib arvesse võtta kõik ettevõtja kantud kulud;
- b) kui ettevõtja tegevus ei piirdu üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega, võib arvesse võtta vaid üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise seonduvad kulud;
- c) üldist majandushuvi pakkuvate teenustega seotud kulud võivad katta kõnealuste teenuste osutamisel tekkivad muutuvkulud, proportsionaalse osa üldist majandushuvi pakkuvate teenuste ja muu tegevusega seotud püsikuludest ja mõistliku kasumi;
- d) investeringutega (eelkõige investeringutega infrastruktuuri) seotud kulud võib arvesse võtta, kui need on vajalikud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks.

3. Arvessevõetavad tulud peavad sisaldama vähemalt kogu tulu, mis saadakse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisest. Kui kõnealusel ettevõtjal on eri- või ainuõigusi, mille alusel osutatakse muid üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, millest saadav kasum on suurem kui mõistlik kasum, või kui see ettevõtja saab riigilt muid soodustusi, siis tuleb need sõltumata nende klassifikatsioonist artiklis 87 lisada ettevõtja tuludesse. Asjaomane liikmesriik võib otsustada, et muust tegevusest kui üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisest saadud kasum tuleb kas täielikult või osaliselt eraldada eespool nimetatud teenuste rahastamiseks.

4. Käesoleva otsuse kontekstis tähendab "mõistlik kasum" omakapitali tootlust, võttes arvesse liikmesriigi sekkumisest tulevat ohtu ettevõtjale, eriti kui sellega antakse ettevõtjale ainu- või erioigusi, või selle ohu puudumist. Nimetatud kasum ei tohi tavaliselt ületada asjaomases valdkonnas viimastel aastatel saadud keskmist kasumit. Valdkondades, kus puuduvad ettevõtjad, keda võrrelda ettevõtjaga, kellele on ülesandeks tehtud osutada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, võib võrdluseks kasutada muudes liikmesriikides asuvaid või vajaduse korral muude valdkondade ettevõtjaid, tingimusel et võetakse arvesse iga valdkonna eripära. Mõistliku kasumi määratlemiseks võib liikmesriik rakendada stimuleerivaid kriteeriume, mis võivad eelkõige olla seotud osutatavate teenuste kvaliteedi ja tootmise tõhususe suurenemisega.

5. Kui äriühing tegeleb nii üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega kui ka muu tegevusega, peab selle sisemine raamatupidamisarvestus peegeldama eraldi üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega ning muu tegevusega seotud kulusid ja laekumisi, samuti kulude ja tulude eraldamise parameetreid.

Kulud, mis on seotud muude eesmärkidega kui üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, peavad hõlmama kõiki muutuvkulusid, asjakohast osa üldistest püsikuludest ja piisavat kasumit kapitalilt. Nende kulude katteks ei tohi maksta mingeid hüvitisi.

Artikkel 6

Kontroll liigse hüvitamise üle

Liikmesriigid peavad läbi viima korrapäraseid kontrollimisi või tagama nende läbiviimise veendumaks, et ettevõtjad ei saa suuremat hüvitist kui kooskõlas artikliga 5 määratud summa.

Liikmesriigid peavad väljamakstud liigse hüvitise asjaomaselt ettevõtjalt tagasi nõudma ning täiendama tuleviku jaoks hüvitise arvutamise parameetreid. Kui liigse hüvitise suurus ei ületa 10 % iga-aastasest hüvitisest, võib selle üle kanda järgmisesse aastasse ning lahutada järgmise perioodi hüvitisest.

Sotsiaalkorterite valdkonnas peavad liikmesriigid läbi viima korrapäraseid kontrollimisi ettevõtja tasemel või tagama nende läbiviimise veendumaks, et asjaomased ettevõtjad ei saa suuremat hüvitist kui kooskõlas artikliga 5 määratud summa. Kui asjaomane ettevõtja tegeleb ainult üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega, võib liigse hüvitise kanda üle järgmisse perioodi kuni 20 % ulatuses iga-aastasest hüvitise summast.

Artikkel 7

Teabe kättesaadavus

Liikmesriigid säilitavad kümme aastat kõiki andmeid, mille alusel on võimalik otsustada, kas määratud hüvitis on kokkusobiv käesoleva otsusega.

Komisjoni kirjaliku taotluse põhjal esitavad liikmesriigid komisjonile kõik andmed, mida komisjon peab vajalikuks, et selgitada välja kehtiva hüvitussüsteemi kokkusobivus käesoleva otsusega.

Artikkel 8

Aruanded

Liikmesriigid peavad esitama komisjonile iga kolme aasta järel käesoleva otsuse rakendamise kohta perioodilised aruanded, mis sisaldavad kohaldamise tingimuste üksikasjalikku kirjeldust iga valdkonnas, kaasa arvatud sotsiaalkorterid ja haiglad.

Esimene aruanne tuleb esitada 19. detsembriks 2008.

Artikkel 9

Hindamine

Hiljemalt 19. detsembriks 2009 korraldab komisjon möju hindamise, võttes aluseks faktilise teabe ja selliste ulatuslike arutelude tulemused, mille komisjon on läbi viinud eelkõige kooskõlas artikliga 8 liikmesriikide poolt edastatud andmete põhjal.

Mõju hindamise tulemused tehakse kättesaadavaks Euroopa Parlamendile, regioonide komiteele, majandus- ja sotsiaalkomiteele ning liikmesriikidele.

Artikkel 10

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub 19. detsembril 2005.

Artikli 4 punktid c, d ja e ning artikkel 6 jõustuvad alates 29. novembrist 2006.

Artikkel 11

Adressaadid

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 28. november 2005

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Neelie KROES